

FARMACIJOS SPECIALISTŲ POŽIŪRIS Į VAISTININKŲ PADĖJĖJŲ PROFESINĖS VEIKLOS VISUOMENĖS VAISTINĖSE

Edita Kizevičienė^{1,2}, Jurgita Daukšienė^{1,2}, Laimutė Jonaitienė¹

¹*Kauno kolegijos Medicinos fakultetas, ²Lietuvos Sveikatos mokslų universiteto
Medicinos akademijos Farmacijos fakultetas*

Raktažodžiai: farmacijos specialistai, vaistininko padėjėjai, profesinės kompetencijos

Santrauka

Šio straipsnio autoriai atliko tyrimą tikslu nustatyti farmacijos specialistų požiūrį į dirbančių šiuolaikinėje Lietuvos visuomenės vaistinėje vaistininko padėjėjų darbo įnašą, teikiant farmacinę paslaugą ir kitas vykdomas vaistinėje veiklas. Pasirinktos vaistinės, kuriose Kauno kolegijos studentai, būsimieji vaistininko padėjėjai, atliko profesinės veiklos praktikas. Anketinės apklausos metodu, prašant respondentų išreikšti savo nuomonę 10 įverčių sistemoje, išryškinta šių vaistinių farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjo veiklos indėlį parduodant vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus savitarnos skyriuje, parduodant receptinius vaistus, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą officinoje, gaminant vaistus, bendradarbiaujant ir bendraujant su pacientais. Nustatyta, kad pagrindinėse vaistinės veiklose vaistininko padėjėjas atlieka tas pačias veiklas ir panašiu darbo indėliu kaip ir vaistininkas. Apskaičiuotas vaistininko padėjėjų darbo indėlį nurodantis taškas vidutiniškai artimiausias visiems statistinės eilutės elementams – vidurkis, parduodant vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus savitarnos skyriuje, vidurkis svyruoja nuo 4,73 iki 5,55, parduodant receptinius vaistus - nuo 3,18 iki 6,58, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą officinoje – nuo 4,66 iki 6,34, gaminant vaistus - nuo 3,29 iki 6,51, bendradarbiaujant su sveikatos priežiūros specialistais, bendraujant su pacientais - nuo 4,45 iki 4,95.

Įvadas

Farmacijos specialistai, dirbantys visuomenės vaistinėse – yra lengviausiai pasiekiami sveikatos priežiūros profesionalai [1,2]. Populiariajant savigydybai, didėjant be recepto parduodamų vaistų skaičiui [3], farmacijos specialistai,

dirbantis visuomenės vaistinėje, dažnai yra vienintelis sveikatinimo specialistas, su kuriuo konsultuojasi pacientas, išsigijantis nereceptinius vaistus [1,3,4]. Daugelyje šalių visi receptiniai ir nereceptiniai vaistai, legaliai išsigijami tik vaistinėse, farmacijos specialistai yra lyg privalomasis barjeras – tas sveikatinimo specialistas, kurio galima klausiti ir sulaukti atsakymo. Todėl ypač svarbu, kad suteikiama konsultacija būtų profesionali ir kokybiška [1,5].

Lietuvos teisės aktai numato, kad „Vaistiniai preparatai gyventojams parduodami (išduodami) sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Parduodant (išduodant) gyventojams vaistinius preparatus, turi būti suteikiama farmacinė paslauga. „Farmacinė paslauga – tai „Farmacijos specialisto praktika vaistinėje, apimanti gydytojo išrašytų receptų kontrolę, vertinimą, nereceptinių vaistinių preparatų parinkimą, farmacinės informacijos apie vaistinius preparatus teikimą gyventojams, sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams, taip pat jų konsultavimą“ [5].

Lietuvos vaistinėse farmacinę veiklą vykdo farmacijos specialistai – vaistininkai ir vaistininkų padėjėjai (farmakotechnikai). LR įstatymuose taip pat yra išskirta vaistininko ir vaistininko padėjėjo teisės ir pareigos [6], dera pabrėžti, kad po paskutinio farmacijos įstatymo pakeitimo [7] faktiškai abudu specialistai turi teisę teikti farmacinę paslaugą ir konsultuoti gyventojus.

Daugelyje šalių egzistuoja pareigų tarp vaistininkų ir vaistininko padėjėjų pasiskirstymas: vaistininko padėjėjai, baigę trumpesnes specializuotas studijas, atlieka svarbų darbą ne tik tradiciškai padėdami gaminti vaistus, bet, parinkdami vaistus pagal pateiktus receptus, pildydami draudėjams (LR pavyzdžiu tai būtų Teritorinės ligonių kasos) skirtus dokumentus, skirstydami pacientų srautus ir prižiūrėdami darbui reikalingą techniką, sudaro palankesnes pacientų konsultavimo sąlygas vaistininkams. Pastarieji gali daugiau laiko skirti paskyrimo teisingumo patikrai, tiesioginiam bendravimui su pacientais, teikiant farmacinės rūpybos paslaugas, atliekant administracinius darbus ir vaistininko padėjėjų darbo priežiūrą [8]. Laura Saulnier ir Judy Schoen [9] konstatuoja, kad tinkamai paruošti vaistininko

padėjėjai turi pakankamai kompetencijos atskirais aspektais konsultuoti besikreipiančius gyventojus, tačiau, kalbant apie kompleksinį farmacinės rūpybos paslaugų teikimą, didelės netinkamo vaistų vartojimo rizikos grupės pacientams, kuriems būtina tęstinė priežiūra, tikslingesnė yra vaistininko konsultacija. Imogen Savage, išanalizavusi daugiau kaip 2000 vaistininkų teiktų konsultacijų pacientams, nustatė, kad vaistininko padėjėjui dirbant kartu su vaistininku, šis sutaupo kasdien daugiau kaip valandą savo darbo laiko ir gali skirti sudėtingesnių pacientų atvejų analizei [10].

Neabejotina, kad komandinis darbas, tinkamos profesinės kompetencijos ir aiškus atsakomybės pasidalijimas padeda užtikrinti maksimalią teikiamų paslaugų kokybę ir pacientų pasitenkinimą visuomenės vaistinėje [11-14].

2014 m. Kauno kolegijos mokslininkų atliktas tyrimas patvirtino, kad tiek vaistininkai, tiek vaistininkų padėjėjai aukštais įverčiais vertina jaunųjų vaistininko padėjėjų, baigusių kolegines farmacijos krypties studijas, bendrųjų kompetencijų raišką. Vaistininkai ir vaistininko padėjėjai, vienodai išrinkdami ir aukštais įverčiais vertindami vaistininko padėjėjų bendrąsias (instrumentines, tarpasmeninių ir sistemines) kompetencijas sėkmingam vaistininko padėjėjo įsadarbinimui ir jų karjeros vystymuisi vaistinėje, parodo vaistininko padėjėjo reikšmingą darbo indėlį, reikalingą farmacinei veiklai plėtoti. Nepaisant gerų įverčių, žvelgiant į šiuolaikinės farmacinės rinkos reguliavimo realijas, vaistininko padėjėjai darbo vietoje jaučiasi nesaugiai [15].

Tyrimo tikslas - nustatyti farmacijos specialistų požiūrį į dirbančių šiuolaikinėje Lietuvos visuomenės vaistinėje vaistininko padėjėjų veiklos įnašą, teikiant farmacinę paslaugą ir kitas vykdomas vaistinėje veiklas.

Tyrimo objektas ir metodai

Tirta farmacijos specialistų – vaistininkų, vaistininko padėjėjų nuomonė apie dirbančių šiuolaikinėje Lietuvos visuomenės vaistinėje vaistininko padėjėjų veiklos įnašą, teikiant farmacinę paslaugą ir kitas vykdomas vaistinėje veiklas. Atliekant tyrimą taikyti metodai: mokslo šaltinių analizė, apklausa raštu. Statistinė duomenų analizė atlikta naudojant SPSS 17.0 ir Microsoft Office programinę įrangą. Pasirinkta tikslinė respondentų atranka. Tyrimui pasirinktos Lietuvos vaistinės, kuriose Kauno kolegijos studentai, būsimieji vaistininko padėjėjai, atliko profesinės veiklos praktikas. Apklausa buvo vykdoma 2014 metų liepos mėnesį 37 vaistinėse. Anketos pateiktos 112 farmacijos specialistams, iš kurių 82 atsakė į anketoje pateiktus klausimus. Didžioji dalis respondentų buvo moterys (N = 76) ir jauni specialistai (N = 41), kurių darbo stažas vaistinėje iki 5 metų. 20 apklaustųjų vaistinėje dirbo nuo 5 iki 15 metų, ir 22 apklaustųjų darbo stažas siekė nuo 16 iki 36 darbo metų. Apklausoje dalyvavo 46 vaistininko padėjėjai ir 37

vaistininkai, iš jų 19 vaistinių vedėjai.

Buvo sudarytas dviejų uždaro tipo klausimų struktūrinių blokų apklausos klausimynas. Pirmąjį struktūrinių klausimų bloką sudarė 45 klausimai, išryškinantys vaistininko padėjėjo darbo indėlį į farmacijos specialistų veiklą, teikiant farmacinę paslaugą ir vykdant vaistinėje kitas veiklas. Remiantis Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo septintuoju straipsniu, apibrėžiančiu vaistininkų ir vaistininko padėjėjų (farmakoteknikų) teises ir pareigas, ir „Geros vaistinių praktikos nuostatuose“ įvardytiems vaistinės darbuotojų atliekamais veiksmais buvo išskirtos penkios vaistinėje dirbančių farmacijos specialistų veiklos sritys, kuriose darbuojasi vaistininko padėjėjai [5,17]. Tai vaistininko padėjėjo darbai savitarnos skyriuje, parduodant vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus, parduodant receptinius vaistus, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą oficine, gaminant vaistus, bendradarbiaujant su sveikatos priežiūros specialistais. Šios veiklos suskirstytos į 45 darbus, kurie anketoje įvardyti klausimais, prašant respondentų įvertinti dešimties balų sistemoje vaistininko ir vaistininko padėjėjo indėlį, atliekant šiuos darbus. Antrasis klausimyno blokas skirtas respondentų sociodemografinių charakteristikų atskleidimui, nustatant jų užimamas pareigas vaistinėje, stažą ir lytį.

1 lentelė. Farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjų veiklas, parduodant vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus savitarnos skyriuje

Eilės Nr.	Vaistininko padėjėjų vykdoma veikla	Vidurkis	Moda	Mediana
1	Parduoda vaistinių prekes	5,31	5	5,00
2	Parenka vaistinių prekes pagal gyventojų nuskundimus ir lūkesčius	4,80	5	5,00
3	Informuoja gyventojus apie vaistinių prekių vartojimą	5,08	5	5,00
4	Paaiškina nereceptinių vaistų ir vaistinių prekių vartojimo indikacijas ir kontraindikacijas gyventojams	4,73	5	5,00
5	Tinkamai paruošia ir įvertina vaistinės konsultanto darbo vietą	5,12	5	5,00
6	Parduoda nereceptinius vaistinius preparatus ir vaistinių prekes	5,55	5	5,00
7	Paaiškina pacientams, kaip vaistus vartoti	4,36	5	5,00
9	Paaiškina vaistų laikymo taisykles namuose	4,96	5	5,00

Rezultatai ir jų aptarimas

Vertinant gautus tyrimo rezultatus, buvo skaičiuojamas vaistininko padėjėjų darbo indėlių nurodantis taškas vidutiniškai artimiausias visiems statistinės eilutės elementams – vidurkis, dažniausiai duomenų aibėje pasikartojanti reikšmė – moda ir vidurinioji variacinės eilutės reikšmė – mediana.

Vaistinių prekes, esančias savitarnos skyriuje, dažniausiai parduoda konsultantas. Tuo atveju, kuomet pacientas perka vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus, išdėstytus savitarnos skyriuje, farmacine paslauga jam teikia farma-

2 lentelė Farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjų veiklas, parduodant receptinius vaistus

Eilės Nr.	Vaistininko padėjėjų vykdoma veikla	Vidurkis	Moda	Mediana
1	Konsultuoja dėl galimo vaistų nesuderinamumo vartojant kartu su kitais vaistais	4,25	5	5,00
2	Prižiūrint vaistininkui, parduoda (išduoda) vaistinius preparatus pagal kompensuojamųjų vaistų receptus	6,58	5	5,00
3	Pataria gyventojui dėl vartojimo vaisto kartu su kitais vaistais	4,11	5	5,00
4	Išduoda vaistus pagal gydytojų išrašytus receptus	4,73	5	5,00
5	Konsultuoja gyventojus jų pačių prašymu apie kitus, gydytojo neišrašytus vaistus	5,17	5	5,00
6	Tikrina gydytojo išrašytus receptus, kad nebūtų viršytos nurodytos dozės	4,12	5	5,00
7	Bendrauja su gyventoju (vaistinės klientu), pateikia tikslinius klausimus, siekiant išsiaiškinti problemą	4,52	5	5,00
8	Tikrina recepto išrašymo taisyklumą	3,18	5	4,00
9	Registruoja griežtos apskaitos parduodamą vaistų kiekį, o ypač narkotikus, nuodus ir priklausomybę sukeliančius vaistus	2,27	5	2,0
10	Dirba su kasos aparatu	4,78	5	5,00

cijos specialistas. Farmacijos specialistas – vaistininkas ar vaistininko padėjėjas šiame skyriuje parduoda pacientui nereceptinius vaistinius preparatus ir vaistinių prekes, paaiškina, kaip jas vartoti, vaistų laikymo namuose taisykles, paaiškina nereceptinių vaistų ir vaistinių prekių vartojimo indikacijas ir kontraindikacijas. Tyrimo rezultatai parodė, kad vaistininko padėjėjų ir vaistininkų darbo indėliai į farmacijos specialisto veiklą savitarnos skyriuje, parduodant vaistinių prekes ir nereceptinius vaistus yra beveik vienodi (1 lentelė). Apskaičiuotos kiekybinių kintamųjų vidurkio reikšmės yra artimos penkiems. Parenkant vaistinių prekes pagal gyventojų nusiskundimus ir lūkesčius, paaiškinant pacientams, kaip vartoti vaistus, vaistų laikymo taisykles namuose, nereceptinių vaistų ir vaistinių prekių vartojimo indikacijas ir kontraindikacijas, didesnis darbo indėlis tenka vaistininkams (vidurkiai 4,80, 4,36, 4,96 4,73). Dažniausiai duomenų aibėje

3 lentelė Farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjų veiklas, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą oficine

Eilės Nr.	Vaistininko padėjėjų vykdoma veikla	Vidurkis	Moda	Mediana
1	Renka, sistemina ir apibendrina informaciją apie maisto papildus, ligonių slaugos priemones, medicinos pagalbos priemones, kūdikių priežiūros priemones, kt. vaistinių prekes	5,40	5	5,00
2	Tvarko vaistinių preparatų atsargas vadovaujantis gamintojo nurodytomis laikymo sąlygomis ir teisiniais aktais	5,87	5	5,00
3	Klasifikuoja vaistines medžiagas	5,24	5	5,00
4	Taiko vaistų kompiuterines sistemas	4,66	5	5,00
5	Paruošia vaistinių prekes pardavimui	6,34	5	6,00
6	Grupuoja vaistinių prekes	5,96	5	5,00
7	Taiko vaistinių prekių išdėstymo principus	5,17	5	5,00
8	Taiko vaistų farmakologinės klasifikacijos principus, išdėstant juos oficine ir atsargų patalpoje	5,00	5	5,00

4 lentelė Farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjų veiklas gaminant vaistus

Eilės Nr.	Vaistininko padėjėjų vykdoma veikla	Vidurkis	Moda	Mediana
1	Tikrina vaistus, siekdamas nustatyti jų tapatumą ir grynumą.	3,29	5	5,00
2	Pasirenka teisingą vaisto gaminimo būdą	5,14	5	5,00
3	Taiko sanitarinio režimo reikalavimus gaminant vaistus	5,28	5	5,00
4	Klasifikuoja vaistiniams preparatams gaminti naudojamas medžiagas	5,00	5	5,00
5	Priziūri nuodingų vaistinių medžiagų saugojimo sąlygas vaistinėje	3,43	5	4,00
6	Tiksliai dozuoja vaistines medžiagas	4,95	5	5,00
7	Tikrina gaminamų nuodingų ir stipriai veikiančių vaistinių medžiagų dozes	4,24	5	5,00
8	Užtikrina pagamintų vaistinių preparatų laikymo sąlygas	4,65	5	5,00
9	Tikrina receptus skirtus ekstemporalių vaistų gamybai, kad nebūtų viršytos dozės	4,65	5	5,00
10	Gamina įvairių sudėčių ekstemporalius vaistus	6,51	5	6,00
11	Tinkamai įpakuoja ir ženklina pagamintus vaistinius preparatus	6,04	5	5,00

pasikartojanti reikšmė (moda = 5) ir vidurinioji variacinės eilutės reikšmė (mediana = 5,00) nurodo, kad dažniausiai, respondentų nuomone, darbo įnašas į šią veiklą tiek vaistininkų, tiek vaistininko padėjėjų yra vienodas.

Vaistininko padėjėjų veiklos indėlis parduodant receptinius vaistus yra mažesnis negu vaistininkų (vidurkių reikšmės, 2 lentelė). Vaistininkų veikla daugiau reiškiasi konsultuojant pacientus dėl galimo vaistų nesuderinamumo vartojant kartu su kitais vaistais (vidurkis - 4,25), patariant jiems dėl vaisto vartojimo kartu su kitais vaistais (vidurkis - 4,11), išduodant vaistus pagal gydytojų išrašytus receptus (vidurkis - 4,73), tikrinant recepto išrašymo taisyklumą (vidurkis - 3,18), gydytojo išrašytas vaistų dozes (vidurkis - 4,12), registruojant griežtos apskaitos parduodamą

5 lentelė. Farmacijos specialistų nuomonė apie vaistininko padėjėjo veiklas bendradarbiaujant

Eilės Nr.	Vaistininko padėjėjo vykdoma veikla	Vidurkis	Moda	Mediana
1	Bendrauja ir bendradarbiauja su vaistinės kolektyvu	4,95	5	5,00
2	Bendrauja su pacientais	4,90	5	5,00

vaistų kiekį, o ypač narkotinius ir psichotropinius vaistinius preparatus (vidurkis - 2,27). Remiantis respondentų nuomonės analizės rezultatų modos dydžiu, galima teigti, kad dažniausiai tiek vaistininkų, tiek vaistininko padėjėjų darbo įnašai į šią veiklą yra vienodi (moda = 5, mediana = 5,00) (2 lentelė).

Vaistininko padėjėjų veiklos sfera, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą oficine, remiantis respondentų nuomonės rezultatų vidurkių analize, galima teigti, kad šioje veiklos srityje vaistininko padėjėjų darbo indėlis yra didesnis. Sutampančios modos ir medianos reikšmės patikslina daugumos respondentų nuomonę, kad vaistininko padėjėjų darbų indėlis, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas – lygus vaistininkų darbo indėliui (3 lentelė).

Farmacijos specialistai gamina ekstemporalius vaistus atskiroje vaistinės patalpoje, skirtoje vaistų gamybai. Apskaičiuoti vidurkiai, parodantys respondentų nuomonę apie vaistininko padėjėjų darbo indėlį į veiklą, gaminant ekstemporalius vaistus rodo, kad daugiau kaip pusė atliekamų šioje veikloje darbų didesnę darbo indėlį įneša vaistininko padėjėjai. Vaistininkai daugiau dėmesio skiria tikrinant vaistus, siekdamai nustatyti jų tapatumą ir grynumą (vidurkis -3,29), priziūrint nuodingų vaistinių medžiagų saugojimo sąlygas vaistinėje (vidurkis = 3,4), tiksliai dozuojant vaistines medžiagas (vidurkis - 4,95), tikrinant gaminamų nuodingų ir stipriai veikiančių vaistinių medžiagų dozes (vidurkis - 4,24), ir receptus, skirtus ekstemporalių vaistų gamybai, kad nebūtų viršytos dozės (vidurkis - 4,65), užtikrinant pagamintų vaistinių preparatų laikymo sąlygas (vidurkis - 4,65). Vertinant modos reikšmes, galima teigti, kad, daugumos respondentų nuomone, šioje veikloje vaistininko ir vaistininko padėjėjo darbo įnašai yra lygūs (moda = 5) (4 lentelė).

Vaistininko padėjėjai bendrauja tiek su pacientais, tiek su vaistinės kolektyvu ir šioje veikloje jų darbo indėlis yra toks pats kaip ir vaistininkų.

Išvados

1. Nustatyta, kad pagrindinėse vaistinės veiklose vaistininko padėjėjai atlieka tas pačias veiklas ir panašiu darbo indėliu kaip ir vaistininkai.

2. Farmacijos specialisto veikloje, parduodant vaistinių

prekes ir nereceptinius vaistus savitarnos skyriuje, tvarkant vaistų ir vaistinių prekių atsargas ir jų išdėstymą officinoje, nežymiai didesnis darbo indėlis priskiriamas vaistininko padėjėjams.

3. Farmacijos specialisto veikloje, parduodant receptinius vaistus bei vertinant pagamintų vaistų kokybę, nežymiai didesnis darbo indėlis priskiriamas vaistininkams.

Literatūra

1. Wiedenmayer K, Summers RB, Mackie CA, Gous GA, Everard M. Developing pharmacy practice: a focus on patient care. Geneva: WHO; 2006.
2. Daukšienė J. Visuomenės vaistinės pacientų gaunamos farmacinės ir sveikatinimo informacijos tyrimas ir vertinimas. Daktaro disertacija, Kauno medicinos universitetas, Kaunas, 2010.
3. LR SAM ministro 2007 -06 -15 įsak. Nr. V-494 Dėl geros vaistinių praktikos nuostatų patvirtinimo". Valstybės žinios, 2007-06-21; 68:2690.
4. Hong SH, Spadaro D, West D, Tak SH. Patient valuation of pharmacist services for self care with OTC medications. *Journal of clinical pharmacy and therapeutics* 2005; 30 (3): 193-199. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1365-2710.2005.00625.x>
5. LR Seimas. Farmacijos įstatymas Nr. X-709. Valstybės žinios, 2006; 78:3056.
6. LR SAM ministro įsak. Nr. V-197 Dėl vaistininko ir vaistininko padėjėjo (farmakotekniko) teisių ir pareigų paskirstymo aprašų patvirtinimo". Valstybės žinios, 2007; 37:1392.
7. LR Seimas. Farmacijos įstatymo pataisų projektas Nr. XIP-3797. Valstybės žinios, 2012; 63:3161.
8. Alkhateeb FM, Shields KM, Broedel-Zaugg K, Bryan A, Snell J. Credentialing of pharmacy technicians in the USA. *International Journal of Pharmacy Practice* 2011;19(4): 219-227. <http://dx.doi.org/10.1111/j.2042-7174.2011.00095.x>
9. Saulnier L, Schoen J. Should Pharmacy Technicians Be Trained to Obtain Medication Histories and Provide Discharge Counselling? *The Canadian Journal of Hospital Pharmacy* 2008; 61(6):441-443.
10. Savage IT. Time for customer contact in pharmacies with and without a dispensing technician. *International Journal of Pharmacy Practice* 1995; 3:193-199. <http://dx.doi.org/10.1111/j.2042-7174.1995.tb00818.x>
11. Bradley F, Schafheutle E, Willis S, Noyce P. Supervision in Community Pharmacy Final Report to Pharmacy Research UK. Centre for Pharmacy Workforce Studies. Manchester Pharmacy School. The University of Manchester. Oxford Road, Manchester M13 9PT 2013. Prieiga per internetą: <<http://www.pharmacyresearchuk.org/waterway/wp-content/uploads/2014/01/Supervision-in-Community-Pharmacy-Full-Rep>>, [žiūrėta 2014 09 09].
12. Wilson D, Kimberlin C, Brushwood D. Exploring the Professional Expertise of Pharmacy Technicians. *Journal of Pharmacy Technology* 2005; 21(6):341-347. <http://dx.doi.org/10.1177/875512250502100606>
13. Baker D, Day R, Salas E. Teamwork as an Essential Component of High-Reliability Organizations. *Health Serv Res* 2006;41(4p2):1576-1598.
14. Napier P, Norris P, Braund R. Could it be done safely? Pharmacists views on safety and clinical outcomes from the introduction of an advanced role for technicians. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 2014;. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sapharm.2014.12.005>
15. Babonienė E., Daukšienė J., Jonaitienė L. Farmacijos specialistų požiūris į vaistininkų padėjėjų bendrąsias kompetencijas. *Sveikatos mokslai*, 2014; 97: 177-182. <http://dx.doi.org/10.5200/sm-hs.2014.135>

THE ATTITUDE OF PHARMACY PROFESSIONALS TO THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF PHARMACY TECHNICIAN AT COMMUNITY PHARMACY

E. Kizevičienė, J. Daukšienė, L. Jonaitienė

Key words: Pharmacy professionals, Pharmacy technicians, Professional competencies.

Summary

The experience of other countries shows that the pharmacy technician provides essential support to the pharmacist in areas including prescription entry, third party insurance management, and staff/patient scheduling and inventory control. Delegating these responsibilities to the technician frees the pharmacist to focus on, interact more intensively with patients and fulfill administrative duties. For appropriate and timely changes the level of pharmacy technician's professional competencies should be continuously monitored.

Aim: The authors of this study have carried out the research in order to determine the attitude of pharmacy specialists to the professional competencies of graduated pharmacy technicians practicing at Lithuanian community pharmacies.

Methods: The method of questionnaire was applied. The community pharmacies were pharmacy technician carry out their professional practice. The return rate of the questionnaires was 92 percent. The managers, practicing pharmacists and pharmacy technician of the pharmacy were asked to take part in this study. The 82 questionnaires were collected for the analyses. The comparative (pharmacist and pharmacy technician) 10 points scale was chosen for evaluation of the number of selected professional competencies for providing pharmaceutical services and complementary works at the community pharmacy.

Results: For number of analyzed professional activities the comparative score was 5: Prescription entry (mean - 5.00 to 5.27, mode - 5), staff/patient scheduling (mean - 4.97, mode - 5), pharmaceutical services (mean - 4.11 to 7.05, mode - 5). For packaging, inventory control and especially compounding (mean - 6.22 to 6, 51, mode - 5) the pharmacy technician abilities were recognized more than the pharmacists, but "collaboration with other health care professional" (mean - 3.34, mode - 3) is thought as more pharmacists responsibility.

Conclusion: Our findings suggest that overall pharmacy managers and pharmacist highly evaluates the professional competencies of educated pharmacy technicians and sees them as essential support for the pharmacist in providing pharmaceutical services.

Correspondence to: laimutejntn7@gmail.com